

**ISKUSTVA i UPOZORENJA
POTRAŽIOCI MA ODUZETE IMOVINE
NA OSNOVU DO SADA DONETIH REŠENJA AGENCIJE ZA RESTITUCIJU**

1. TESTAMENTI se ne prihvataju kao osnov nasleđivanja pred Agencijom za restituciju ukoliko nije urađena ostavinska rasprava. Samo sudovi mogu da donesu pravosnažna ostavinska rešenja na osnovu testamenata i ta rešenja su važeća za Agenciju.

2. Ukoliko su u Rešenja o oduzimanju imovine navedena dva ili više bivših (su)vlasnika oduzete imovine (u idealnim ili posebnim delovima), potrebno je za svakog bivšeg vlasnika popuniti poseban Zahtev za povraćaj oduzete imovine, ali se prilaže samo jedna dokumentacija ako se radi o istoj imovini. Na primer, na oduzetoj imovini su imali pravo vlasništva, u idealnim polovinama, i otac i majka današnjeg potražioca oduzete imovine. Potražioc popunjava jedan zahtev iza oca i poseban Zahtev iza majke a prilaže jednu dokumentaciju o oduzetoj imovini nad kojom su njegov otac i majka imali idealne polovine prava vlasništva.

3. Ukoliko su oduzete stanbene zgrade i poslovni prostor, u Zahtevu obavezno, u rubici gde se navodi imovina koja je oduzeta navesti sve stanove i lokale (Primer: Oduzeta stambeno poslovna zgrada, pa ispod toga staviti 1. Stan br. taj i taj, na kom spratu se nalazi, sobnost i površina stana, 2. Sledeći stan ... i tako redom. Obavezno upisati potkrovlja, tavane i podrum jer je, gotovo po pravilu oduzimana zgrada u celini pa treba navesti sve upotrebne celine od kojih se sastojala. Posle stanova, navoditi (slično) podatke za lokale, njihove magacinske prostore, mokre čvorove koji su im pripadali, podrumi, pomoćne prostorije, potkrovlja, tavani. Sve to navoditi u jednom Zahtevu za vraćanje (ako je oduzeto od jednog bivšeg vlasnika) jer je ta zgrada oduzeta kao jedna celina.

4. REŠENJE O REHABILITACIJI je potrebno priložiti isključivo za pretke (bivše vlasnike) kojima je konfiskovana. Rehabilitacija za pretka se pokreće pred nadležnim sudom, prema mestu boravišta pretka a ako je ono nepoznato, prema mestu gde se nalazila njegova oduzeta imovina.

5. Za nacionalizovanu, konfiskovanu, eksproprisanu imovinu potražioci mogu biti isključivo lica u krvnom srodstvu sa pretkom (bivšim vlasnikom) od kojeg je imovina oduzeta. Preciznije, kao potražioci iza pretka ne mogu se pojaviti njegovi zetovi ili snaje jer oni nisu u krvnom srodstvu sa pretkom. Na primer, ako je deda imao sina i ćerku, oženjenog i udatu, oboje sa potomcima, dedinu vraćenu imovinu nasleđuju samo unuci (ako su sin i ćerka umrli) dok su sinovljeva supruga kao i ćerkim muž isključeni iz mogućnosti nasleđivanja iz restitucije oduzete imovine.

6. Ako je predak (bivši vlasnik) ili njegov krvni srodnik u sledećoj generaciji IMA USVOJENIKA, kao potražioc oduzete imovine može se pojaviti isključivo usvojenik koji ima rešenje o „potpunom usvajanju“. Postoje razne vrste usvajanja ali je isključivo „potpuno usvajanje“ izjednačeno sa krvnim srodstvom, u pogledu vraćanja oduzete imovine i obeštećenju.

7. Agencija često traži, posle predaje Zahteva potražioca, kao dopunski dokument, rešenje o nasleđivanju pred sudom, iako još nije identifikovala vraćanje imovine kao „neke nove imovina iza ostavioca“, kako bi se zahtevalo u klasičnom slučaju po zakonu o nasleđivanju. Međutim, po Zakonu o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju, imovinu vraća Agencija za restituciju a ne sud. Agencija u opisanom slučaju od suda traži da on u Rešenju utvrdi

isključivo nasledni red (ko nasledjuje i iza koga, do današnjih potražioca) posle lica kojem je oduzeta imovina. To znači da sud u Rešenju (koje donosi) ne odlučuje o raspodeli i vraćanju naslednicima imovine koja je oduzeta pretku već samo identifikuje sve u naslednom redu, od bivšeg vlasnika do današnjeg potražioca. U Rešenju suda po pravilu stoji „Obustavlja se postupak raspravljanja zaostavštine iza (bivšeg vlasnika) ...“ da bi u Obrazloženju tog Rešenja bio naveden nasledni red, uz konstataciju da je utvrđeno da bivši vlasnik nema novoutvrđenu imovinu u zaostavštini. To je potrebno i dovoljno Rešenje suda za Agenciju za restituciju. Zato treba pažljivo paziti šta se traži od suda: Ne tražiti da on vraća i raspodeljuje imovinu (koja je predmet restitucije i obeštećena) jer to po Zakonu radi Agencija, već da utvrdi nasledni red na osnovu priložene dokumentacije (umrlice, krštenice, venčаницe). Sudu su potrebne fotokopije tih dokumenata i uvid u originale istih, na samoj raspravi. Ako se pogrešno traži, sud će odbiti da razmatra predmet i donosi rešenje. Ovo je slučaj česte konfuzije, ljutnje i nerazumevanja kod potražioca oduzete imovine i njihovih „pravnih“ zastupnika.

8. Kada dobijete izводе iz katastra nepokretnosti iz Službe nepokretnosti RGZa, pažljivo pročitajte šta piše u vertikalnoj koloni naslovljenoj „svojina“: državna, javna, društvena ili privatna. Od toga zavisi kakav će biti vaš stav potraživanja pred Agencijom: Ako je „svojina“ državna (Republike Srbije) ili javna, potražujete naturalnu restituciju. Ako je „svojina“ društvena, vrlo verovatno je to zemljište ili objekat „sakriveno“ da bi bilo privatizovano raznim mahinacijama i treba tražiti genezu („kretanje prava vlasništva na datoj katastarskoj parceli“ što možete naći u pripadajućem ZKUL za tu katastarsku parcelu, u Sudu (gde su bile ranije zemljišne knjige). Ako je „svojina“ privatna, ne postoji mogućnost naturalne restitucije te katastarske parcele ili objekta. Ako među vašim potraživanim katastarskim parcelama postoje sve tri vrste „svojine“, tražite u toku medijacije u Agenciji „delimično rešenje“ samo za imovinu koja može da Vam se naturalno vrati (ono što je u državnoj ili javnoj svojini) a ostalo ostavite „na čekanju“. Agencija vas neće odbiti.

9. Potraživanje preduzeća ne može ali imovina u okviru preduzeća koja su danas u državnoj svojini (javna, društvena, u stečaju, u restrukturiranju,...) može da se vraća u naturalnoj restituciji.

U Članu 18, poslednji Stav Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju stoji: „ Ne vraćaju se podržavljena preduzeća“. Šta to znači ? To znači da se ne vraćaju oduzeta preduzeća kao pravna lica ali to ne isključuje vraćanje delova imovine tih preduzeća koja su danas u državnoj svojini. U državnoj svojini su, pored svih javnih preduzeća na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou, danas i preduzeća u kojima je poništena privatizacija, preduzeća u stečaju i preduzeća koja su u „restrukturiranju“ (ma šta to u praksi značilo). U svima navedenim potojala je obaveza popisa celokupne imovine koja je time prelazila u državnu svojinu. A kada je neka (oduzeta) imovina u državnoj svojini, ona može da se vrati (po Zakonu) u obliku naturalne restitucije. Na primer, najstarija srpska šećerana, „Stara šećerana“ na Čukarici (opštini u Beogradu), sastavljena od 7 objekata na površini od 7,4 hektara, ne može da se privatizuje „kao pravno lice u celini“, a iz stečaja, dok stečajni upravnik pouzdano ne proveri da li možda postoje zahtevi za vraćanje nekih delova imovine te fabrike predratnim bivšim vlasnicima, zaključno do 1. marta 2014. godine.